

על פגישת גולדה דיין עם חוסיין וריפעאי לפני 3 חודשים

קול קורא במדידבר

פגישה העיתונאית הוטלה השבוע בארצות-הברית.

בשתי ידיעות נפרדות התפרסם בארצות-הברית באותו שבוע עצמו כי ראשה-הממשלה גולדה מאיר ושרה-הביטחון משה דיין, נועדו בפגישות חשאיות. זמן קצר לפני התפרסמות ממשלתה של גולדה, עם שליט ירדן, המלך חוסיין. תחילה היה זה העיתון וושינגטון סטאר, שפרסם את הסקופ של כתבו בירושלים, דן קורצמן. קורצמן גילה בידיעה בלעדית כי משה דיין, בעודו מכהן כשרה-הביטחון, נפגש עם המלך חוסיין תוך ניסיון להגיע עימו לידי נוסחה משותפת לגבי ההסדר בין ישראל לירדן. כמה ימים אחר-כך, התפוצץ סקופ שני. הפעם היה זה כתב רשת הטלוויזיה האמריקאית נ.ב.סי, סטיב דלייני, שמסר כי שבוע ימים בלבד לפני שהעבירה את ראשות הממשלה לידי יצחק רבין, נפגשה גולדה מאיר עם המלך חוסיין, במושב האזורי של מכונית ממוגנת-אוויר, במקום מבוודד בערבה, במרחק 19 קילומטר צפונית לאילת. באותה פגישה, בה דובר בין שני המנהיגים על עתיד הגדה המערבית, נטל חלק גם שרה-הביטחון לשעבר, משה דיין, שתי הידיעות הנפרדות לכאורה, עסקו באותה פגישה עצמה, ולא בשתי פגישות נפרדות. אלא בעוד הושינגטון סטאר מדגיח את חלקו של משה דיין בפגישה, שם כתב הנ.ב.סי, את הדגש על הפגישה בין גולדה לחוסיין. על פי ידיעות אלה, היתה זו הפגישה המשותפת הראשונה בין גולדה ודיין מצד אחד לבין המלך חוסיין מצד שני. היתה זו גם הפגישה הראשונה בין חוסיין למנהיגים ישראלים, בה שותף גם ראש ממשלתו, זייד אריפאעי.

דין סירב להיפגש עם חוסיין

פירסום הידיעה הסנסציונית לא זכה לאישור בירושלים. מקורות רשמיים השיבו ב"אין תגובה" כאשר התבקשו לאשר או להכחיש את דבר קיום הפגישה. דוברו של ראש הממשלה, יצחק מדיני, מסר מפיה של ראש הממשלה לשעבר, גולדה מאיר, כי בתאריך הנקוב כי ידיעה, ה"27 במאי, היתה גולדה עסוקה בשיחות עם שרה-החץ האמריקאית, הנרי קיסינג'ר. גולדה הכחישה כי נפגשה עם חוסיין בתאריך זה. אולם היא לא הכחישה קיום פגישה שכזאת בתאריך אחר. ראוי לציין כי בידיעה שהופיעה בווישינגטון סטאר,

נות שהיו שנויות במחלוקת בין שתי המדינות, ואף לתאם עמדות בקשר לנושאים שונים, כמו המילחמה ב"אירגוני הפיראטיות — אולם לשני הצדדים הית מובן שהמשא-ומתן על הסדר חייב להידחות למועד אחר. מועד זה הגיע בחודש אפריל השנה, כשרה-החץ האמריקאית, הנרי קיסינג'ר, ערך את סיבוב-השיחות שלו בבירות המרבה. בביקורים שערך קיסינג'ר ברבת-עמון, הבהיר לו המלך חוסיין כי אחרי שיושג הסכם הפרדת הכוחות בין ישראל וסוריה, יגיע תורה של ירדן. חוסיין תבע שקיסינג'ר יביא גם להפרדת-כוחות. הפרדת הכוחות בין הצבאות לא היתה דרושה לחוסיין כדי למנוע עימות או התלקחות, מסוג אלה שהיו בקווי הפסקת-האש עם סוריה ומצרים. מאז השתלט חוסיין על אירגוני הפיראטיות בארצו, שורר שקט כימעט מלא בגבול עם ירדן. לא היו כל התנגשויות או חילופי-ירי בין צה"ל לצבא הירדני. אולם חוסיין תבע נסיגה יש-ראלית סימלית מערבה לירדן, ולו רק לצורך אחד: כדי לקבל אישור רישמי, קבל העולם כולו, ובימיתד כלפי העולם הערבי, לגבי זכותה של ירדן, וריבונותה על השטחים שנלקחו ממנה בגדה המערבית.

חוסיין רצה לדבר עם דיין

חששותיו של חוסיין היו ברורים. בנקודה אחת לפחות, היו האינטרסים שלו זהים לאלה של ממשלת ישראל. כמו גולדה ודיין, התנגד גם חוסיין בכל תוקף להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגדה המערבית. כש זה אף פירסם בשעתו את תוכנית, "הממלכה הפדרטיבית" שלו, על פיה הוא מוכן להעניק מינהל עצמאי לפלסטינים בגדה המערבית תחת הכתר האשמי, כש ענייני החוץ והביטחון יהיו בסמכותה של ממשלה מאוחדת. אולם חוסיין, שהיה מודע למצב הפנימי המעורער בישראל, חשש מתפנית העלולה להיווצר כאשר תקום בישראל ממשלה חדשה. כל זמן שגולדה ודיין היו כי

צויין תאריך הפגישה כמיספר שבועות לפני התפרסמות ממשלתה של גולדה, כלומר בסוף אפריל, או בתחילת מאי. על ידיעה זו לא באה שום הכחשה. מה מסתתר מאחורי הידיעות על הפגישה המיסותרית? פגישות ישירות בין המלך חוסיין לבין מנהיגים ישראלים, אינן עוד בגדר סנסציה כפי שהיו בשנת 1970, כאשר העולם הוחזק רמו לראשונה על פגישה חשאית ש"נערכה בגבול ירדן-ישראל בערבה, צפונית לאילת, בין המלך חוסיין לבין יגאל אלון. כתוצאה מרמו שקוף זה, פוצץ אז שבועון-החדשות האמריקאי טיים את הסיפור המלא של אותה פגישה, ומה שהיה עד אז סוד כמוס — הפך לידיעה מוסמכת. אחרי שפורסם דבר אותה פגישה ברבים, הוסר המח"ס מסמיותיהם של שרי ממשלת ישראל, ופרטים רבים על המגעים הרצופים שהתנהלו בין נציגי ישראל לבין המלך חוסיין, בין השנים 1968-70, ראו אור. הסתבר אז כי במרוצת שנתיים אלו נערכו לפחות עשר פגישות בין שרים ישראלים לבין השליט הירדני, וכי לא רק יגאל אלון ייצג את ישראל בפגישות אלה. או נודע כי בין השאר נפגשו עם חוסיין גם שרה-החץ אבא אבן, וגם ראשה-הממשלה גולדה מאיר, שעוד ערב מילחמת העצמאות נפגשה לשיחות עם סבו של חוסיין, המלך עבדאללה. במהלך פגישות אלה ניסו שרי ממשלת-ישראל לשכנע את חוסיין לקבל את "תוכנית אלון" לפיתרון בעיית הגדה המערבית. על פי תוכנית זו, יוחזרו לירדן, במיסגרת הסדר-שלום, מרבית שטחי הגדה המערבית. למעט תיקוני-גבול בנקודות רגישות, כשבדי צה"ל יישארו מאחזים בבקעת-הירדן ובגב ההר ביהודה ושומרון. כל האזור בבקעה, בו הוקמו היאחזויות, יישאר בידי ישראל. תוכנית זו נדחתה על-ידי חוסיין מכל וכל. מכיוון שגם משה דיין התנגד ל"תוכנית אלון", הוא סרב באופן עקבי ליטול חלק בפגישות עם חוסיין שנועדו לשכנעו להסכים ל"תוכנית-אלון". תוצאת אותן פגישות היתה אחת: ברור היה לממ"שלת ישראל כי ירדן לא תהיה המדינה הראשונה שתת"תום על הסדר עם ישראל. ניתן היה להסדיר בעיות שר

אלון-חוסיין

תמונת פוטומונטאז' שפורסמה בהעולם הזה ב"1970, בעיקבות הגילוי הראשון של העולם הזה על הפגישה שנערכה בין המלך חוסיין לבין סגן ראש-הממשלה יגאל אלון. אחרי הפירסום הראשוני אישרו שרי הממשלה את דבר קיום הפגישות הישירות עם המלך הירדני. גם התמונה המופיעה בשער גיליון זה, בה נראים המלך חוסיין וגולדה מאיר במכונית, היא, כמובן, תמונת פוטומונטאז'. ברור מאילו שלא צולמו שום צילומים במהלך אותה פגישה.